

Opinió

Manel Estiarte: el millor esportista del món

Mario Lloret i Riera

Professor de l'INEFC - Centre de Barcelona

Entrenador superior de waterpolo

Autor del llibre "Waterpolo" (Ed. Gymnos)

Biografia resumida

Manel Estiarte i Duocastella va néixer a Manresa el 26 d'octubre de 1961. Té 38 anys, està casat i té dues filles, Nicole de 9 anys i Rebeca de 6, fruit del seu matrimoni. Té residència fixa a Pescara, Itàlia.

Va debutar amb 15 anys! en el campionat de Jonkoping (1977), de la mà del aleshores entrenador Josep Brascó; aquest va ser molt criticat per aquesta gosadia. No es va equivocar. Manel Estiarte era un superclasse que, a causa de la seva manera de jugar, requeria enfrontar-se al més alt nivell per tal d'acumular experiència i partits d'élite. A Moscou'80, era ja el màxim goleador olímpic, aquest guardó el va tronar a repetir a Los Angeles'84, Seul'88 i Barcelona'92. També ho ha estat en els campionats d'Europa de Roma'83, Bon'89, Atenes'91, Sheffield'93 i Sevilla'97.

Manel Estiarte ha canalitzat i aglutinat al seu voltant un equip guanyador; un equip d'una generació màgica, que l'ha portat a ser campió olímpic (Atlanta'96) i campió del món (Perth'98). També ha estat campió d'Europa de clubs i campió de la Supercopa amb el Barcelona l'any 1981. L'any 1984 va marxar a Itàlia, lloc en el qual el Waterpolo gaudeix d'una repercussió social merescuda i d'una dimensió esportiva de més gran nivell. A més, a Pescara va trobar estabilitat sentimental i

familiar. Amb el Pescara ha abastat grans triomfs i es va consagrar com el millor jugador de waterpolo del món. L'any 1987, amb aquest equip, va aconseguir guanyar el campionat d'Europa i la Supercopa. També, amb aquest club, va arribar a ser campió de la Recopa d'Europa i de la Supercopa els anys 1991 i 1993. L'any 1991 torna a Espanya, quan va ser fixat pel C.N. Catalunya per preparar els JJOO de Barcelona'92; van quedar sots-campions olímpics en una final inolvidable. L'any 1992, abans del l'Olimpiada torna a ser guardonat amb el C.N. Catalunya amb el campionat d'Europa i de la Supercopa. De nou, després dels Jocs, torna al Pescara d'Itàlia.

L'any 1996, Manel Estiarte conjuntament amb l'equip espanyol conduïts per Joan Jané, contribueix a l'ascens de l'equip espanyol al lloc més alt del podi. Als Jocs olímpics d'Atlanta van aconseguir la medalla d'or; cap altre equip absolut havia pogut aconseguir aquesta gesta abans. L'any 1998 aconseguïxen, a més, ser campions del món a Perth, quan van vèncer a Hongria *bèstia negra* de l'equip espanyol durant molts anys.

És de destacar que aquesta temporada militarà a les files de l'Atlètic Barceloneta i prepararà els Jocs olímpics de Sidney 2000.

A aquest gran jugador no li calen moltes més presentacions. Dins del món del Waterpolo el referent a nivell mundial s'anomena Manel Estiarte. No hi ha ningú que sigui capaç de parlar d'aquest esport sense nomenar-lo; sense esmentar l'home que ens ha permès saber que el waterpolo existeix; sense deixar de sentir allò: "Estiarte, és de debò tan bon jugador?". Sobre això no pot haver-hi cap mena de dubte. Manel Estiarte és el millor jugador del món de waterpolo, i possiblement ho és des de l'any 1980. Cap altra esportista ha abastat la conquesta de mantenir-se en aquesta posició privilegiada durant 20 anys. Segons el meu parer, Manel Estiarte és el millor esportista del món. Ningú no és comparable amb ell. No ha existit cap altra com ell; ni Ronaldo, ni Rivaldo, ni Magic Johnson, ni Michael Jordan. En l'esport i en el waterpolo només existeix un nom i un home susceptible d'imitació.

Caldria que li oferíssim tota mena d'homenatges íntims i públics. Caldria que, des de la nostra institució universitària, procedíssim a nomenar Manel Estiarte *Doctor Honoris Causa*, per la seva saviesa pràctica.

Entrevista

Bloc formatiu

—**Mario Lloret:** Vas ser estudiant de l'antic INEF Barcelona fa molts anys. Penses en retornar a l'INEFC algun dia per concloure els estudis?

—**Manel Estiarte:** No, encara que m'hagués fet il·lusió acabar la carrera. Quan estava fent el 2n curs a l'INEF —que m'agradava molt— se'm va presentar l'oportunitat d'anar a Itàlia, i per a un esportista era una ocasió enorme. La meua idea era anar a Itàlia, fer el campionat professional durant els dos o tres anys de contracte, tornar a Barcelona havent provat l'experiència i acabar la carrera,... però vaig conèixer la meua dona, em va sortir un contracte més interessant i ja em vaig establir a Itàlia, vàrem decidir quedar-nos a viure a Pescara i vaig desistir de finalitzar aquests estudis.

—**Diferència entre educació física i esport. Com creus que incideixen l'una i l'altra en la formació de la persona des de la teua experiència?**

—Des del meu punt de vista van molt lligats. L'educació física és l'educació, la mentalitat, l'esperit i l'actitud que li dones a la persona, la higiene, la cosa sana de l'esport. És molt important que un nen, que tota persona, des del començament, amb aquests coneixements de l'educació física, estigui capacitat per acabar l'esport. Llavors l'esport ja serà una cosa més seriosa, més sacrificada. L'esport, per tant, és la bellesa en general, l'agonisme, les emocions. Tot això, si s'ha gaudit d'una base creada per uns grans educadors, perquè jo he tingut la gran sort de tenir-la des del començament, des de família, des de primer entrenador, que són les coses que més et queden, el meu germà. Totes aquelles coses que tens més a prop a l'inici de l'activitat esportiva, quan ets petit. Em varen educar amb la disciplina, l'equilibri, la serietat, les ganes de fer-ho per mi mateix i no per l'entorn. Crec que a l'inici de la vida esportiva això és important. Considero, des de la meua òptica, que l'educació física i l'esport són una cadena, no es pot diferenciar, per a mi, tot va junt; tot contribueix al desenvolupament integral de la persona.

Bloc waterpolo

—*Quina creus que ha estat l'evolució del waterpolo a Espanya en aquesta dècada dels 90?*

—Aquí hi ha dos punts. En primer lloc, hi ha hagut un salt enorme respecte el que és un equip, una generació, un moment. El waterpolo és un esport minoritari, això està clar; i de cop i volta es fusionen uns jugadors amb una qualitat increïble, catalans i castellans (de Madrid, exclusivament); els catalans respectuosos, seriosos, disciplinats, amb ganes de treballar i els de Madrid amb supèrbia, amb actitud de seguretat i de no tenir por de res. Aquesta fusió va crear una actitud dins de l'equip molt segura i important que ens va provocar fer un salt que ha significat 8 medalles en 9 anys. Guanyar les més altes competicions, tocar el cel.

D'altra banda, això no treu que el waterpolo encara no hagi evolucionat. Jo crec que ara està començant a evolucionar. Jo sempre poso un exemple: a Itàlia, que és el país que té el millor waterpolo, la millor lliga, els millors mitjans de comunicació, territoris i competitivitat, pel que fa a aquest esport, va guanyar la primera medalla d'or olímpica l'any 1948 i la segona l'any 1960. Des d'aquesta base, els anys 84/85 van començar a tenir la lliga de waterpolo més important del món per tota Itàlia, al nord, al sud, al centre... Nosaltres també som pioners; des de fa 100 anys que venim fent esport i waterpolo, però la llavor l'ha posat aquest equip espanyol que ha fet obrir els ulls al país, que ens va enganxar a la final olímpica de Barcelona'92. Segurament hi va haver algun nen que va dir al seu pare: "Porta'm a la piscina". Nosaltres vam ser els primers que vam crear aquesta llavor. Ara, no crec que s'hagi d'esperar 30 anys com a Itàlia, perquè són altres temps, i avui l'esport està molt més evolucionat, però sí que és cert que no podem esperar que la medalla d'or olímpica comporti tenir waterpolo per tota Espanya, tenir waterpolo amb estructura per totes les comunitats. Jo no espero que, en un futur, es vagin guanyant medalles d'or, sinó que hi hagi un equip nacional competitiu. Primer, quart, sisè, tant se val, però que siguem a primera línia de foc i que, quan dins de 15 anys, vagi a veure un

partit o una final a Andalusia pugui veure un equip d'aquesta comunitat jugant contra un equip del nord o, un equip de Canàries contra un equip de Madrid, etc. Això seria la bellesa d'aquest esport, d'aquest equip espanyol que ha guanyat tantes medalles. Ens agradaria que algun dia en la lliga nacional que ara té 12 equips (10 catalans), hi haguessin 2 o 3 equips catalans i els altres fossin de la resta del territori nacional. A Catalunya, el waterpolo és un miracle. Si analitzem els m² i ho relacionem amb el waterpolo, podem veure que n'està ple de waterpolo. Si això fos possible a tota Espanya el waterpolo seria un altre cosa. Aquesta és l'assignatura pendent que tenim tots plegats, tots els que estimem el waterpolo.

—*Què n'esperes tu d'aquesta nova etapa en el waterpolo a Espanya?*

—Avui en dia el jugador d'élite, els jugadors bons poden continuar jugant, no com abans que havien que estudiar i deixaven el waterpolo o es casaven i desapareixien als 24 anys. Ara ja es pot jugar fins els 38 anys, com jo, si tenen qualitat, perquè hi ha un programa ADO, l'ajut de la federació, etc. que ho permet. Ara pensem en els altres, del jugador bo al de qualitat mitjana. Per què tenen que desaparèixer si poden fer molt pel waterpolo? Tots aquests jugadors podrien gaudir d'un programa federatiu i poder tenir l'oportunitat de treballar i fer esport fora de Catalunya. Hi ha molts jugadors que acaben de jugar als 24 o 25 anys i, a lo millor, el dia següent estant treballant de fusters, forners o qualsevol feina (sense menysprear-ne cap), treballant en un lloc que potser té menys prestigi, que no va amb ells, que no els agrada, etc. I aquest jugador, que té una gran qualitat i una gran experiència en waterpolo, que pot ser un bon transmissor del waterpolo, si existís un programa ben definit i plantejat podria anar 4 o 5 anys amb una feina en una entitat bancària o similar, a Sevilla i podria fer d'entrenador o de jugador al CN Sevilla (per posar un exemple). Tres jugadors amb aquestes característiques a Sevilla, tres a Còrdova, tres a Corunya, tres a Gijón, etc. Podríem exportar molts jugadors a totes les comunitats i a partir d'aquí estic segur que en un termini de 3-5 anys sortirien molts

nens i hi hauria un gran futur. Això és el que ara ens cal. El primer equip està molt bé. Hi ha un programa ADO, hi ha un equip nacional, hi ha una estructura, però ara hem de començar a pensar en la resta. O millor, **heu** de començar a pensar en tot això, ja que jo encara sóc jugador.

—Què significa ser el banderer en els propers Jocs de Sidney?

—És la guinda. Hi ha gent que no li donaria importància a això. Pot haver-hi gent que li diria què significa anar de representant dels millors esportistes espanyols, i aquest esportista podria respondre: "Bé; i què?". Jo no sóc d'aquests. Jo, tinc 38 anys, ser banderer em deixa un bon sabor, em dóna un estímul i una il·lusió com quan tenia 12 anys i volia jugar al CN Manresa al costat del meu germà.

És un final. Jo deixo de jugar en els Jocs Olímpics, i el fet que el COE em doni el privilegi de poder representar tot l'esport espanyol, és molt important perquè no és l'esport de fa 15 anys, sinó que és un esport considerat arreu del món. I molt més important és que represento al waterpolo. Per primera vegada davant de tots els esportistes, no perquè siguem millors sinó perquè els representem; hi haurà esport minoritari. Jo estaré representant, fonamentalment, el waterpolo. Manel Estiarte, representant als seus companys d'equip i representant a tot el waterpolo, acompanyarà tot l'esport nacional. Això té una importància increïble. Fins ara, o era monarquia o era vela, o era un esportista que tenia un nom. Ara no, ara és un jugador de waterpolo que ha tingut la sort o la qualitat de guanyar, amb el seu equip, Jocs Olímpics i Mundial, i estar present a

les darreres 5 olimpíades. És fantàstic per a mi.

—Segons el meu parer, encara no ha arribat el moment que juguis els minuts decisius dels partits importants. Ara per ara, encara jugues la totalitat dels partits fonamentals. Jo penso que podries jugar 4 o 6 anys més. És possible?

—No, jo sóc un jugador de jugar sempre. Els entrenadors ni m'ho pregunten, he tingut molts entrenadors i sempre m'han fet jugar. Tinc unes característiques, una forma de ser i jo no em veig al costat d'un jugador de 18 anys a la banqueta i només per jugar dos o tres minuts. Jo, si tinc ganes, il·lusió i esperit es per que puc jugar, però no perquè em digui Manel Estiarte. He tingut entrenadors d'una qualitat i una serietat importants i, estic segur, que si no hagués estat en forma no hagués jugat.

Llavors, encara estic jugant, em trobo bé i vull aguantar aquest any per donar el millor, per a mi mateix i per a l'equip, per intentar assolir les fites que s'han establert per aquest any, perquè encara puc donar molt dins l'aigua. El dia que jo vegi que realment no estic aportant coses, o estic traient el lloc a algú ja no em ficaré més a l'aigua. Quan vaig entrar a la selecció va ser amb polèmica, de la mà d'en Brascó, però el temps m'ha donat la raó. És llei de vida. Ara quan un jove té qualitat, fa fora a qui sigui. El que passa és que per entrar a l'equip nacional no es necessita qualitat, es necessita **molta** qualitat, perquè davant hi ha un equip campió del món i olímpic. Jo, quan vaig entrar a l'equip, amb sort o amb mala sort, la selecció nacional era la onzena del món. Els joves que volen entrar ara, han de treure el lloc a un jugador que ha guanyat campionat del món i olímpic. Estic parlant de tot un equip. Encara que d'aquell famós equip només en queden 4 o 5 jugadors. Darrere hi ha tot un seguit de joves que són el futur del waterpolo espanyol, quan acabi aquesta generació dels Rollán, Gómez, Sans, Estiarte i García. Penso que el futur està assegurat.

—Per quants anys més tenim Estiarte?

—Ja no hi ha anys, només mesos. Aquest any em retiro definitivament per dedi-

car-me a la família i a les meves filles. Han estat molts anys de sacrifici, de concentracions i d'estar lluny dels meus. Això no té preu.

—Hi ha un increment de la longevitat esportiva. Per què creus que això és així?

—Hi ha dues coses. La primera d'organització federativa, en la qual l'esportista pot compaginar la seva vida amb l'esport. El present, amb l'esport, el té assegurat, i pot continuar fent allò que li agrada; ho té tot muntat, l'ajuden i pot fer front a la seva vida personal, pot comprar-se un pis, pot casar-se i això és important per a l'esportista.

La segona és que l'esport, aquests darrers anys, ha canviat molt, a nivell de filosofia i mètodes de treball. Abans s'entrenava 1 1/2 h ara s'entrena 5. Abans l'entrenador improvisava en els entrenaments i partits, ara l'entrenador està a casa amb l'estadística, el video, l'ordinador, pensant en la manera de treballar, programant la temporada, programant les sessions i meditant que és el que li convé a l'equip. Tot això fa que l'esportista ho aprofiti millor, inverteixi més hores de treball, en tregui més profit, i tot això fa que l'esportista pugui mantenir-se més temps, ajudat per una millora de la qualitat de l'alimentació, una millor preparació física, etc.

—Per tant, quin és el teu secret?

—Aquesta pregunta em costa contestar-la. En primer lloc vull dir que crec que el meu secret és que he tingut una disciplina de vida molt bona i sense fer sacrificis. El fet de no sortir, no fumar, no beure, dormir les hores necessàries, sempre ha estat una cosa que he fet molt a gust.

En segon lloc, tinc un físic que en permet, en el meu esport, tenir una adaptació a l'aigua una mica més fàcil que altre gent, ja que jo venia de la natació i això em permetia tenir una base que en capacita per mantenir-me durant més temps.

En tercer lloc, la il·lusió. Crec que com qualsevol cosa a la vida, si no es fa amb il·lusió, té poc futur. Encara que, és cert que em motiva menys que abans. Abans feia un entrenament o un partit amistós i em sortien guspires, ara les guspires em surten quan jugo una final, un play-off, quan jugo

una olimpíada. La resta em costa una mica més. Els entrenaments diaris, encara que tingui il·lusió, comporta una monotonia de coses que he fet durant tota una vida. Em costa, però encara em diverteixo; És a dir, tinc bon sabor de boca en els grans partits. Aquesta és la diferència. Tot plegat fa que encara pugui estar a la cresta de l'ona.

Però per sobre de tot una cosa fonamental. Els èxits d'aquests darrers anys. Quan vam quedar segons a Barcelona'92 tens ganes de revenja. Quatre anys després quedés primer i per tant el cor se'ns omple. L'orgull és molt important. Després fem un Mundial i tornem a quedar primers, hi ha bon ambient a la selecció, ens divertim, estem considerats. Tot això et dona una gran sensació, és un gran orgull per a tots nosaltres. Si després de Barcelona'92 no haguéssim encadenat una seguit de victòries, d'harmonia, de ganes de superar-nos, de tenir la sort de conjuntar-ho tot en aquest gran equip, segurament ja ho hagués deixat.

—*Què caldria fer per aconseguir que el waterpolo sigui un espectacle, aquí, a Espanya?*

—L'espectacle es competitiu, és competició. L'espectacle no és canviar regles. L'espectacle és quan arribes a la darrera part amb un resultat de 7-7, amb un bon equip, i que li tinguis ganes a l'equip contrari. Si això es transforma en el waterpolo que, actualment tenim a Espanya, amb els mateixos clubs per cent anys (C. N. Barcelona, Atlètic Barceloneta, C. N. Catalunya, C. N. Sabadell, etc) arriba un moment que la competitivitat es va diluint. El nen li agrada veure jugar Madrid contra Barcelona, Bilbao contra Sevilla, li agrada la rivalitat. Això pot fer que el pare porti el nen a la piscina. El nen veu aquest esport i el vol provar. Té uns ídols, té uns jugadors que li serveixen de referència. Jo crec que això cal aquí a Espanya.

A Itàlia, hi ha espectacle perquè el cap de setmana jugues en un camp de Sardenya, per exemple, hi et trobes en una piscina amb 4000 persones que t'estan esperant amb ganivets. El partit pot ser més o menys dolent però l'espectacle en general ja hi és. Surts del vestidor i et diuen de tot, el partit es calent, els mitjans de comunicació t'abor-

den, et fan preguntes per continuar escalfant l'ambient. Tot això hi contribueix. L'espectacle és quan hi ha tot un territori ple de waterpolo, amb bon nivell i on hi ha partits molt ajustats perquè el nivell és més igualat. Crec que aquí està la sang i l'ambient de l'esport. Sempre dins del respecte, l'educació. Tampoc s'ha d'entendre que és bonic que hi hagin 4000 persones que t'insultin o t'ofenguin. No. Sempre entenc la competició com un camp calent, un camp animat. Això és motivant, això és espectacle.

—*I per popularitzar-lo?*

—Tot va lligat. A nivell de selecció ja no podem fer més coses. La federació ha de contribuir, ha de començar a fer el seu camí. Intentar treure el waterpolo de Catalunya i fer-lo créixer a tot el territori espanyol. S'hauria d'invertir en aquest sentit per veure els fruits de la nostre llavor. Crec que, ara, històricament, seria un bon moment per apostar pel waterpolo arreu de les comunitats d'Espanya.

—*Seria adient canviar sovint el reglament (com bàsquet, voleibol) per donar-li més popularitat, fer-lo més entenedor i incrementar el seu espectacle?*

—Sí. No hem de ser diferents en el waterpolo. Si en la resta d'esports es fa, segur que hi ha un motiu, hi ha estudis. És una cadena. Avui en dia hi ha gent que viu d'això, del marqueting. No els tenim que ignorar. No hem de dir que el waterpolo som nosaltres i que el waterpolo que s'ha de fer és el de fa 100 anys quan es jugava al mar i per tant, ha de ser el mateix i no ha d'evolucionar. No, havent-hi professionals que viuen d'això, que estudien el millor per a l'espectacle, que estudien el millor per a cada esport, que aporten idees; aquestes s'han de provar, i si aquestes idees es mostren més fàcils per l'enteniment del públic —que és potser el més important, atès que el nostre esport és molt difícil d'entendre— si és millor per al moviment, per a l'espectacle, per al futur d'aquest esport, etc., no hem de ser diferents. Nosaltres hem d'entrar en aquest món de l'època moderna, de crear un esport de més velocitat, menys estàtic, que agradi més, que sigui més fàcil d'entendre, etc. Cal un canvi.

—*Podries aportar algunes regles o apartats de joc on es podria millorar l'acció de joc?*

—Jo crec molt en el bàsquet americà, en la NBA. Sempre dic que si els americans són on són, i ara per ara estan per davant de nosaltres, és perquè ha d'haver-hi alguna raó. Tampoc dic que se'ls hagi de copiar però sí tenir-ho com a punt de referència. El bàsquet americà no permet una forma de defensa; permet una mena de contacte, però sempre en moviment. Crec que en el waterpolo, amb el temps, es tindria que abolir el contacte estàtic. Si un jugador es mou, el defensa l'ha de seguir. Si m'arriba la pilota, que me l'intentin treure; però no pot ser que estem tots situats en atac estàtic amb el boia enmig i, falta, posada en joc, falta, etc. És a dir, un waterpolo més dinàmic, amb menys temps de possessió de pilota, més canvis, etc. S'hauria d'intentar treure la posició estàtica de dins de la zona o donar-li unes característiques diferents per canviar el waterpolo. I això que el waterpolo actual m'encanta... Però estic segur que el nostre waterpolo s'acostarà al que fan en la NBA: un joc amb velocitat i creativitat, no considerant la defensa per tal que no ens facin gols. Sembla que, actualment, l'entrenador està més content si es guanya 7-1 que si es guanya 15-9, malgrat que la diferència de gols sigui la mateixa. Al públic li agradaria més el 7-1 que el 15-9, perquè hi hauria més emoció, més gols, més errades, etc. Els grans entrenadors de l'escola dels països de l'est, de treball, de defensa, de mantenir i protegir la pilota, de no cometre errades, etc, és obsoleta. Cal provocar que arribi el moment en el qual tot això canviï.

Per què el bàsquet americà es tan bonic? Perquè es prova, perquè es falla, hi ha emoció, etc... Crec que els esports minoritaris s'enganxaran una mica a això. Deixarem d'estar en aquesta gàbia per donar una mica més de llibertat i creativitat al joc.

—*Quines són les sensacions o emocions més íntimes que et deixen aquests quasi 25 anys relacionant-te amb l'aigua?*

—És difícil de contestar. La millor sensació de gaudi que he tingut és la de guanyar amb la gent que estimes. He guanyat amb gent que em cau bé, amb gent que no em cau bé, i m'he abraçat i he gaudit. Però el sabor que té guanyar amb l'equip de la selecció olímpica és una sensació inexplicable. Quan acaba el partit i quedes campió olímpic, et gires, i l'entorn són els companys amb els quals has viscut moments de gran sacrifici i de relació personal importants; això et deixa un regust veritablement formidable. Perquè realment no solament és quedar campió olímpic a Atlanta, sinó que ho fas amb una colla d'amics. Això té molt de valor.

—*Després del waterpolo, què? Penses en entrenar un equip o la selecció?*

—Ni una dutxa, res d'aigua! No em tiro a la piscina mai més!... És broma.

No seré entrenador. Si ho hagués deixat a Barcelona'92, amb 32 anys, penso que m'hagués dedicat a l'entrenament, perquè crec que tinc idees i experiència per ser entrenador. Ho hagués pogut provar. Ara, és molt difícil, amb 38 anys, significaria allargar el sacrifici 10 anys més; vivint amb el mateix ritme que he viscut, viatjant, deixant la família, canviant de col·legis, etc. No s'ho mereixen ni ells ni jo. He viscut molt intensament els anys de jugador, i per tant, no ho vull fer; perquè vull estar a casa gaudint i jugant, per exemple, a futbol-sala amb els amics, o esquiant amb les meves filles que. Ara, senzillament, no puc estar el cap de setmana o, als vespres, descansant, amb la família.

És allò més egoista, si tu vols. Si durant aquests quasi 25 anys he lluitat per fer-me un nom, una imatge, etc.; si fos entrenador, en el món que estem, en dos dies ningú s'en recorda del Manel Estiarte jugador. No es que hagi de viure d'això. Vull que

se'm recordi com un jugador que ha contribuït en el desenvolupament del waterpolo.

—*Com veus el futur del waterpolo espanyol sense Manel Estiarte i sense aquest "dream team" dels 90?*

—Veig un bon waterpolo immediatament. Després d'aquesta generació hi ha els Ivan Moro, Gabi Hernández, Iván Pérez, Dani Ballart, etc., que mantindran un equip molt competitiu. Això és el que se'ls demana. No els demanem medalles. Nosaltres hem fet quelcom que no ha fet cap esport d'equip en 100 anys d'història de l'esport espanyol. Per què, ara, els ho hem de demanar als qui entren en aquesta nova generació del waterpolo espanyol? Per què no es demana, amb tots els respectes, al futbol, bàsquet o handbol?

Ara, hem de demanar a aquesta saba nova del waterpolo, el següent: "Entreu i sigueu competitiu". Competitiu vol dir qui us guanyi hagi de patir molt i molt. I aquest equip serà capaç de guanyar tothom. Això vol dir que en alguna competició podran estar entre els tres primers. No seria just dir que la nostre generació era campiona del món i els que vinguin també han de ser-ho. Ho poden ser, perquè hi ha poques diferències entre els 6-8 equips millors del món. Tal com està l'esport, no hi ha distàncies, i ells tindran l'experiència que els pot portar a triomfs importants. No els hem de pressionar a jugar contra el passat sinó contra Hongria, Rússia, Itàlia, etc, que seran els veritables rivals d'aquests gran jugadors espanyols que vindran en aquest futur immediat.

—*Quines haurien de ser (sota el teu parer) les línies estratègiques per renovar aquest "dream team" en els propers anys i mantenir el nivell?*

—D'això se n'ha parlat molt, però jo crec que ha estat molt ben fet. Mirant-ho fredament només queden cinc o sis jugadors d'Atlanta'96. Tot s'ha renovat. Hi ha jugadors joves que ja tenen 200 partits internacionals com Iván Moro, Gabi Hernández, Iván Pérez, Gustavo Marcos, Dani Ballart, Ángel Andreo, Carlos García. Hi ha jugadors d'altres equips que no ho aconsueixen en tota la seva carrera. Aquests ju-

gadors ja han jugats olimpíades, mundials, europeus, etc. Hi ha un equip format darrera. Potser no juguen tants minuts ara, però després seran més protagonistes, tindran més responsabilitats i esperem que les puguin assumir positivament. En els últims anys crec que en Jané ha fet una renovació molt important que ens ha portat a ser un equip format per uns veterans, uns joves quasi veterans i uns altres joves que van entrant i que tenen una gran projecció.

—*Quins són els elements fonamentals (psicològic, social i estratègic) d'un bon entrenador d'élite de waterpolo?*

—El millor entrenador per a mi, és el que reuneix dues coses. En primer lloc, el que no té por del seu càrrec, perquè vol dir que sempre defensarà les seves idees. Hi ha entrenadors que quan han vist que les coses no funcionaven han volgut acontentar el president, els jugadors, el públic, els afeccionats, i han acabat per trenca-ho tot. En segon lloc, m'agrada l'entrenador que guanya amb comunicació. Amb tots els respectes, no crec en la metodologia iugoslava, on es parla de vostè, i no et pots dirigir a l'entrenador i el que ell digui s'ha de complir per norma, no hi crec.

L'entrenador d'avui, seriós, disciplinat, amb respecte, ha de triomfar. L'entrenador ha d'entrar a l'home, saber els objectius de la seva vida; què el preocupa, què és el que s'ha de parlar amb ell... Aquests entrenadors que diuen als jugadors: "Quan parlo, vull que em mireu als ulls". No tenen sentit. Hi ha jugadors que no els costa gens mirar als ulls i d'altres que tenen moltes dificultats per fer-ho, per naturalesa. És un exemple. Crec que s'ha de captar la personalitat del jugador i saber les seves preocupacions i com motivar-lo.

L'entrenador ha de saber comunicar i ho ha d'afavorir. El seu treball ha d'anar més lluny d'arribar a la piscina i posar l'entrenament, fent valdre una determinada línia autoritària. Crec que, de vegades, s'ha d'escoltar el jugador i ser una mica flexible. S'ha de tenir una capacitat de diàleg.

La capacitat estratègica per a mi és important, no fonamental. L'estratègia fonamental és tenir un gran equip, sinó en lloc de perdre de 9 gols es perdrà de 5 gols.

Perdràs. Si no tens un bon equip i ets un gran entrenador no guanyaràs mai. Si tens un bon equip, amb disciplina i serietat, vol dir que treballaran, estaran en forma. Si tens un gran equip en forma, amb experiència, amb qualitat i motivat, llavors a l'hora del partit l'estratègia és important. Però l'estratègia només és el primer minut de partit, perquè quan comença el partit, cada partit és una història diferent. Aleshores, el que compte és la qualitat dels jugadors. L'entrenador pot canviar unes petites coses, a nivell tàctic, els ha de saber motivar en aquell moment de partit. Però no pot canviar-ho tot.

En qualsevol final de qualsevol esport, els equips estan molt igualats, molt competitius en tots els conceptes (físic, tècnic, tàctic i estratègic). S'arriba a un gran partit. Les estratègies es bloquegen. En un moment del partit hi ha un jugador que llença i fa pal i dins, i el contrari llença al pal i fora. És la qualitat del jugador, perquè està més present mentalment, perquè està més concentrat, perquè té més experiència, perquè aguanta bé la pressió, etc., i això és el que fa guanyar partits.

—Podries citar els valors més importants que t'han transmès els entrenadors més significatius que has tingut?

Claret:

—Disciplina i treball. El que em va inculcar la importància de fer les coses ben fetes.

Ventura:

—Un gran jugador, que va fer d'entrenador/jugador i un bon psicòleg. Tractava molt bé les persones.

Brascó:

—Molt valent. Amb unes idees que va posar davant de tot. El millor entrenador de l'època. Molt modern pel waterpolo que es feia abans amb una agressivitat i una motivació extraordinàries.

Ibern:

—Equilibri, serenitat, educació. Una persona molt coherent. En Lolo va donar a la selecció l'esperit de lluita i sobretot el fet que un equip no caigui mai en el parany de deixar-se anar, ni en optimismes i pessimismes. Donar una serenitat molt important dins l'esport. En Lolo ho ha demostrat en tota la seva carrera esportiva i després en

el que ha fet com a seleccionador. És una persona que admiro molt i que estimo molt.

Markovits:

—Era el waterpolo estranger que, per a nosaltres, era un món desconegut. Va aportar una mica de tot: disciplina, serietat. Però sobretot, si volies quelcom t'ho tenies que treballar. No valien els amics. Ens va inculcar l'esperit guanyador sense ressentiments.

Esteller:

—El pioner del gran equip que va venir més tard. Va ser valent per confiar amb la gent de Madrid, portar una generació que ha estat la que ha donat els millors resultats del waterpolo espanyol. No va tenir sort. Si hagués estat més valent i hagués esperat una mica més, estic segur que hagués pogut assaborir els fruits dels resultats del waterpolo; els va recollir en Dragan Matutinovic. Crec que molts dels resultats que va recollir aquest entrenador li corresponien a Toni Esteller.

Mistrangelo:

—Realment ha estat un dels millors entrenadors que he tingut, perquè era l'entrenador que se sortia del que era l'entrenament físic, físic i una altra cop físic que, fins aleshores, hi havia. El waterpolo espanyol, a la dècada dels 80, feia natació al matí, i a la tarda, cames, xuts i partit. En Mistrangelo, va ser dels que va començar a treballar porteria, esquemes, posicions de joc, situacions, respostes per als diferents moments de partit. És el primer entrenador de waterpolo pur que vaig tenir. Per això és un gran entrenador.

Matutinovic:

—Un gran entrenador basat en l'esquema de treballar, treballar i continuar treballant, sense donar cap tipus d'importància al factor humà. Va ser un dels millors entrenadors del món però li mancava aquest factor humà.

Jané:

—Molt intel·ligent. Ha sabut entendre després de l'era Matutinovic que no s'havia de començar de zero o canviar-ho tot. Aprofitar el treball del Matutinovic, continuar treballant amb una gran serietat, però aportant el factor humà, de complicitat amb un equip que tenia una mitjana de 25-27 anys, i que

no es podia tractar com un equip de 18 anys. Si aquell equip li responia als entrenaments i competicions, ell tenia que apropar-se a l'equip. Es va crear una fusió entre aquest grup històric i l'entrenador que ha encès la guspira per obtenir els grans resultats obtinguts.

Roupakas:

—La gran sorpresa. Entrenador no vol dir que si ets bo segur que guanyes i si ets dolent segur que perds. No estic d'acord amb això. Crec que si tens un equip molt bo i un gran entrenador, tens més possibilitats de guanyar. Si tens un equip dolent i un entrenador normal, tens menys possibilitats de guanyar. Però, al final, depèn de molts factors, dels equips, etc. Roupakas és la gran sorpresa, independentment de guanyar o perdre. Per la seva joventut i pels 4 o 5 anys que porta d'entrenador, té una capacitat i uns coneixements del waterpolo que ens podria ajudar molt a Espanya. A mi, que crec que tinc molta experiència en el waterpolo, em sorprèn la rapidesa i les idees clares que mostra en resoldre els problemes amb el waterpolo d'avui.

És important dir, també, que a la meua edat i en la meua situació no tinc cap motiu ni cap necessitat de contemporitzar amb les meves opinions sobre els entrenadors. Crec que puc dir, lliurement, el que realment penso.

—Com creus que ha de ser un seleccionador nacional de waterpolo? Què creus que s'ha de fer per conduir un vestidor amb moltes personalitats, tan fortes i deci-

sives, un conjunt guanyador com el vostre?

—Això va molt lligat amb els resultats. De vegades un pot ser molt comunicatiu o pot tenir una gran relació amb el capità i l'equip, però si no t'acompanyen els resultats això trontolla. Diguem la veritat: la gran relació depèn dels resultats. Després hi ha l'educació de la persona. La persona si és educada pot entendre que si s'ha equivocat ho reconeixi i, es posa a treballar amb l'entrenador, amb el jugador, amb els companys. Hi ha un seguit de factors als quals s'ha de donar una gran importància, com són els resultats i l'educació esportiva que fa que el problema duri més o menys. Si no existeix aquesta educació humana del jugador, qualsevol petit incident pot durar setmanes i això és absurd per la dinàmica d'un equip.

—Què creus que podria fer la Federació Espanyola per millorar i expandir el waterpolo arreu del país?

—Sé que s'està treballant per part d'en Pere Robert. No hi ha cap solució a curt termini. Crec que la solució és fer un programa de treball de 4-5 anys en un territori o comunitat, contractant a un entrenador sense feina, conjuntament amb dos o tres jugadors que puguin anar cap allà amb una feina, potenciant l'equip i sent el reflex dels nois d'aquella ciutat o província. Estic segur que després de 4-5 en amb un programa com aquest, un equip que està a segona divisió, en dos anys estaria a primera divisió. No es tant que estigui a primera divisió, és que sota hi haurà una base que

farà que, en 6-7 anys, es mantingui a primera divisió amb aquella base. Això es pot fer a diferents territoris, convèncer a diferents federacions regionals a invertir en aquest sentit. La federació espanyola lliga amb les regionals, pot ajudar, cercant les feines d'aquests jugadors que estan a punt de deixar de jugar i iniciar el cicle de treball per una expansió del waterpolo a tot el territori espanyol. Crec que no seria massa difícil ni tan car.

—T'agradaria ser el seleccionador d'Espanya? Creus que pot ser un bon repte per a tu?

Va haver un moment que ho pensava. Ara ho he descartat. Si fos seleccionador ho hauria de ser dels meus companys i podria perdre aquesta relació. Vull mantenir aquest bon sabor de boca. M'hagués encantat entrenar els Rollán, García, Sanz, etc., perquè tenen un potencial increïble, però estic segur que s'hagués perdut aquesta màgia que ens uneix. Si ara hagués d'esperar 10 anys per ser seleccionador, tampoc tindria cap sentit, per tot el que hem comentat abans.

—Què es el millor i el pitjor que t'ha passat en el waterpolo d'élite?

—El millor és clar, han estat les medalles d'or amb aquest equip.

El pitjor ha estat quan un equip ens ha traït, ha faltat al fair-play. En unes olimpíades, en un Hongria-EEUU, per diferència de gols, un dels tres equips (Espanya, Hongria o EEUU) havia d'entrar a les semifinals. Nosaltres estàvem a la grada i necessitàvem que aquell partit acabés de una determinada manera. Estava acabant d'aquella manera però quan mancaven tres segons l'equip hongarès es va deixar fer un gol, descaradament, perquè passessin els americans. Aquells dos equips van quedar d'acord en deixar-nos fora. Ha estat una experiència que em va deixar un sabor de boca molt amarg.

—És cert que pots ser anomenat membre del COI?

—Sí, és un gran honor que s'hagi pensat en mi d'entre tants candidats i tant bons. De totes maneres és molt difícil, ja que només hi haurà 3 o 4 incorporacions i no sé si se-

rem uns 40 candidats de tot el món. Si pogués ser, seria meravellós que un representant del waterpolo i d'Espanya pogués estar en un lloc tan privilegiat i lluitant per l'esport nacional.

—Creus possible una selecció nacional catalana en un futur?

—És una hipòtesi. Avui la realitat és la selecció espanyola. Pot ser possible. No vull aprofundir perquè no existeix, i per tant no em preocupa, de moment.

Bloc esportiu

—Tornaràs a viure a Espanya definitivament o el teu lloc està amb la teva dona i els teus fills a Pescara?

—Està previst tornar a Pescara. Quan acabi aquest any, torno cap a Itàlia.

—Quina mena d'entrenament consideras adient per al waterpolista durant la fase competitiva en una Olimpíada?

Jo estic convençut que quan s'arriba als Jocs Olímpics i veus els iugoslaus o els hongaresos, que van a la piscina a fer el seu entrenament a l'hora concertada per l'organització, durant aquells 10 dies de competició, no té massa sentit. Nosaltres ens podíem quedar a la piscina de l'hotel fent un bany o nedant suau. Tot el que tenies que fer ja estava fet. Bé o malament. Quan arribes al dia de la competició tot és en el cap. Si estàs bé o malament no ho canvies, en un dia o dos, en plena competició. El físic no canvia, el que canvia és la disposició psicològica. El que s'havia de fer, s'ha fet. Ara el que s'ha de fer és estar convençut que estàs bé, afrontar el partit amb la màxima serietat i mirar endavant.

—Amb quina forma de sistemes de joc et mous millor en atac i en defensa?

—Avui en dia el joc queda reduït a molts pocs metres quadrats per cada jugador. Abans en el waterpolo un jugador estava en posició 4, creuava la defensa i podia seguir en posició 1 i d'aquí a la posició 5. Actualment, cadascú té unes funcions, ha de desenvolupar unes tasques que convenim en dir l'abc. Qui fa més bé l'abc contribuirà millor a l'encadenament de tots els abc de les